

▲ Dospělý pár žaků šedých konžských (v popředí samice, v zadu samec)

neuvěřitelně pestrou paletu krmiv, speciálních přípravků a chovatelských pomůcek.

Každý chovatel si může vybrat z českých i světových značek v odpovídající kvalitě a v jemu dostupné ceně. S úspěšnými odchovy roste nabídka mláďat a zvyšuje se dostupnost papoušků z odchovu.

Velká nabídka trhu láká stále nové zájemce o chovatelství, v našem konkrétním případě také o chov žaků. Každý však nebere chov jako srdeční záležitost. Díky současné hospodářské a ekonomické situaci ve světě i u nás se do chovu papoušků někteří pouštějí pro vidinu snadného příjvídělku. Že to není až tak jednoduché a jisté, si tito chovatelé uvědomí pozdě. A ti, kdo na tento omyl doplácí, jsou potom právě papoušci.

Chovatelské zařízení

Existuje několik mýtů, které žakům v péči člověka dost komplikují život. Můžeme začít třeba hodně rozšířeným názorem, že „afrika“ nepotřebuje velké prostory, že

0 žacích trochu jinak (1) *Psittacus erithacus*

Úvod

Vážení chovatelé a čtenáři tohoto chovatelského časopisu. Honza Sojka mě požádal o příspěvek do Nové EXOTY na téma papoušek žako a jeho chov u nás. Protože toho na uvedené téma bylo napsáno v poslední době opravdu hodně, docela dlouho jsem přemýšlel, o co nového a důležitého bych se s vámi mohl v této oblasti podělit. Proto jsem se rozhodl napsat tako-

vé informace, které se netýkají techniky chovu, ale spíše bych se chtěl nad chovem žaků a jeho vývojem zamyslet.

Za posledních několik let se odchovům žaků v našich chovech začalo poměrně dařit. Chovatelská odbornost a znalosti chovatelů se zvyšují četbou odborných časopisů a článků na internetu, setkáváním chovatelů na ptačích burzách. Zvětšuje se nabídka chovatelských potřeb, trh nabízí

odchov se nejlépe daří v tmavých prostorech, jako jsou sklepy, půdy, kotelny apod. Že ptákům vyhovují malé klece, nejlépe jen s jedním bidlem a budkou. Hlavně, že je tam klid a nikdo je neruší. Bohužel faktem je, že žakové opravdu v takových podmínkách jsou odchovu schopni, dokonce to vydrží i několik roků za s sebou. To ale neznamená, že jim tyto podmínky vyhovují. Oni je pouze musejí snášet. Jejich potřeba a touha po sluníčku, dešti a čerstvém vzduchu je úplně stejná jako u jiných zvířat. V přírodě žakové obývají mangrovové lesy, v jejichž dutinách hnízdí. Tmavé husté koruny mangrovů jim poskytují dokonalý a bezpečný úkryt. Stejně tak ale žakové rozprostírají rádi svoje letky před dopadajícími slunečními paprsky a velmi rádi se koupou v dešti.

Když je sleduji, vidím, jak se celé léto prohřívají na sluníčku, užívají si deště, visí zaháknuti zobákem za strop voliéry s roztaženými křídly, koupou se. Sluneční svit podporuje tvorbu vitamínu D₃ a tím vstřebávání vápníku do organismu, dešť pak čistí a z kvalitňuje peří. Čistý vzduch ovlivňuje správnou činnost dýchacího ústrojí, působí na dobrou kondici a napomáhá otužování. To jsou podstatné skutečnosti, které jsou základem zdravého chovu.

Chápu, že ne každý má možnosti budovat prostorné celoroční voliéry. Ale znám chovatele, kteří praktikují dvě fáze chovu.

▲ Milan Bartl se svými papoušky žako

▲ Palmový olej, granule s palmovým olejem a palmové ořechy

▲ Chovný samec samec

Nové kalendáře na rok 2011

Běžná cena 130 Kč / 5,50 EUR,
předplatitele Nové EXOTY 120 Kč / 4,80 EUR

Běžná cena 65 Kč / 2,60 EUR
předplatitele Nové EXOTY 50 Kč / 2,00 EUR

Prodejce CZ:

Nová EXOTA – časopis, Zahradní 15
783 35 Horka n. Moravou, tel.: 739 009 276
e-mail: info@novaexota.eu, internet: www.novaexota.eu

Zastúpenie SK:

Ing. Martin Garbár, Osvety 255/55, 010 04 Žilina-Bánová
tel.: 0915 797 500, 0903 562 355
e-mail: mgarbar@gmail.com, internet: www.novaexota.eu

Jednu – zimní – ta se odehrává v zimovištích, tedy v budovách, kde jsou papoušci rozděleni po párech a přes zimu hnízdí. Druhá fáze je letní, kdy chovatelé papoušky přesunou na jaře po hnízdění do venkovních voliér po párech nebo do jedné dostatečně velké společné voliery. Zde žakové setrvávají až do podzimu. Vysluní se, načerpají novou energii. S příchodem babího léta a prvních studených nocí se pak odpočatí papoušci vracejí do zimovišť, připraveni na další chovnou sezónu. Můžete namítat, že žakové jsou známi tím, že nemají rádi změny. Ale věřte, že pokud s touto technikou chovu začnete u mladých papoušků, nebudou mít problém. Z vlastní zkušenosti vím, že se dají stěhovat i starší ptáci. Chce to jen stěhování na stejné místo, dobré zázemí, klidné zacházení, dobrý a pestrý jídelníček. Žakové jsou velice inteligentní i přizpůsobiví.

Teplota

Dalším často diskutovaným tématem je teplota v zimovištích. Je jasné, že většina chovatelů touží po tak krásném a zdatném papouškovi, jakým žako je. Ovšem zajištění tepla v zimním období bývá často slabinou v chovatelské péči. Musíme si uvědomit, že žakové ve své domovině obývají lokality, kde je průměrná teplota 20 °C. Na tuto teplotu je jejich organismus nastaven. Nikde ve své domovině nepřekonávají tak velké teplotní rozdíly jako třeba australští papoušci. Ani jejich aklimatizace v Evropě nevede k přizpůsobení organismu na naše zimní teploty. Na oko na nich není nic vidět. Ale její oběhový systém je v chladných a mrazivých podmínkách zatížen naplno, aby si organismus byl schopen

vyrobit životodárné teplo. Je jasné, že srdce nemůže takovým podmínkám dlouho odolávat. Případný odchov zátěž organismu ještě prohloubí a často se stává, že samice jako by z ničeho nic bez příčiny uhynou. Po snůšce a po hnízdění sezóně už vysílený organismus není schopen další regenerace. Měli bychom pamatovat na to, že přijatelná teplota pro žaky v zimovištích je minimálně 10–12 °C. V případě zimních odchovů pak potřebují ještě o několik stupňů více (kolem 18 °C).

Důležitým faktorem úspěšného chovu je vhodná výživa. Nechci tu vyjmenovávat složení krmiva a všechny vitamíny a minerály, jejichž přítomnost v potravě je podmínkou pro dobré zdraví jedinců. Chci především zdůraznit, že na podávaném krmivu by se chovatelé neměli snažit za každou cenu ušetřit, protože je to většinou na úkor kvality. A kvalita, vyváženost a pestrost krmiva ovlivňuje kondici, zdravotní stav a schopnost hnízdění papoušků. Když už si chovatel pořídí cennější papoušky, musí prostě počítat s tím, že i krmivo a vytvoření vhodných podmínek pro chov bude nákladnější.

Krmení a výživa

Tak jako ve výživě lidí, můžeme sledovat posun ke zdravé výživě i v případě výživy papoušků. Mimo zdroje z naší přírody dnes můžeme sáhnout i po přírodních krmivech a produktech vyrobených z přírodních zdrojů přímo z domoviny papoušků.

Žakové ve své domovině konzumují plody palmy olejové, když dozrávají a začínou lehce vonět. Ptáci mají čich dobře vyvinutý a nečiní jim tedy obtíže na stromě vyhledat zralé plody. Látky

prospěšné zdraví papoušků se nacházejí pouze v měkké hmotě palmového ořechu. Pecka neobsahuje žádné prospěšné látky. Je důležité podotknout, že zralé plody palmy olejové se velice rychle kazí. Jsou vítaným zpestřením jídelníčku žaků, ale je třeba vědět, že musejí být uchovány a přepravovány zmrazené. Pro zachování kvality je dobré se vyvarovat rozmražení a následnému zmražení. Před podáním papouškům plody necháme rozmrazit při pokojové teplotě, plody můžeme nakrájet na poloviny nebo na menší kousky a před zkrmáním je prolít teplou vodou, aby se uvolnila jejich jemná vůně.

Na trhu je dostupný palmový olej vyráběný z plodů palmy olejové speciálně pro papoušky. Je to přírodní zdroj omega 3 a omega 6 mastných kyselin, vitamínu E, antioxidantů, karotenu atd. Ty se v potravě, kterou papouškům nabízíme, objevují jen velmi sporadicky. Přitom mají blahodárný vliv na funkci orgánů, dobře působí na tkáň, podporují tvorbu a růst peří, pozitivně působí na kondici jedinců. Palmový olej se podává v množství 6 kapek/den na dospělého žaka velkého, 4 kapky/den na žaka liberijského. Při pokojové teplotě je palmový olej tuhý (podobně jako třeba máslo), před podáním je třeba jej zahřát na 40 stupňů Celsia, aby se dal kapat. Olej je vhodné nakapat na tu složku potravy, kterou má papoušek rád, abyste měli jistotu, že papoušek olej pozře. (pozn.: palmový olej není rozpustný ve vodě, proto jej papouškovi nemá smysl podávat do vody).

Milan Bartl – Královopolské Vážany
milan.bartl@seznam.cz

Foto: autor

internetový obchod • poradna o chovu • web pro chovatele

epapousek.cz

zrniny • granule • dokrmovací směsi • vitamíny • klece • hračky • stojany • knihy • filmy • kalendáře
KAYTEE • PRETTY BIRD • NUTRIBIRD • ZUPREEM • AQUAMID
VERSELE-LAGA PRESTIGE • ORLUX • DELI NATURE • AVICENTRA
 hračky • klece a voliery • **KINGS CAGES** • stojany • přepravní klece
www.milanbartl.cz • www.epapousek.cz